

ՈՎՔԵՐ ԵՆ ՀԱՅՈՑ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆԵՐԸ

Մամուլում, Կանգունածային լրատուական միջոցներով ամրապահ հաղորդումներում, բարձրաստիճան հոգեւորականների քարոյներում եւ հայ ու օտար պետական բարձր եւ պատասխանատու պաշտօններ վրադեցնող այրերի, հայոց Յեղասպանութիւնը դատապարտող գրաւոր կամ բանաւոր յայտարարութիւններում յաճախ կարելի է հանդիպել երիտթուրքեր եւ օսմանցիներ բառեպերին եւ կամ օսմանեան թուրքեր բառակապակցութեանը, ովքեր մեղադրում են Հայոց Յեղասպանութեան իրականացման գործում: Իսկ Յեղասպանութեան իրականացման պատասխանատու երկիր յիշատակում է ոչ թէ Թուրքիան, այլ Օսմանեան Թուրքիան եւ կամ Օսմանեան Կայսրութիւնը: Ականայից հարց է առաջանում. արդեօ՞ք կարելի է տարանջատել երիտթուրքերին ողջ թուրք ազգից եւ Օսմանեան Թուրքիան ներկայիս Հանրապետական Թուրքիայից:

Իսրայէլի ակադեմիականների շրջանակում եւ, առհասարակ, ողջ հրեայ ժողովրդի մօտ ընդունուած է տարանջատել նացիստներին ողջ գերմանացի ազգից եւ հրեական Հոլոքոստի պատասխանատու նկատել միայն նացիստներին եւ ոչ ողջ գերմանացի ազգին: Այս դատողութեան հիմքում ընկած է թերեւս այն փաստը, որ, իրօք, գերմանացիների մեծ մասը ոչ միայն անմիջական մասնակցութիւն չի ունեցել Հոլոքոստի իրականացման գործում, այլեւ նրանք նոյնիսկ տեղեակ չեն եղել, որ իրենց կողքին մի ողջ ազգ է ոչնչանում: Այս առումով, արդարացի է եւ տրամաբանական հրեական Հոլոքոստի պատասխանատու նկատել միայն նացիստներին: Սակայն ի՞նչն է պատճառը, որ թոյլ չի տալիս հայոց Յեղասպանութեան իրականացման պատասխանատու նկատել միայն երիտթուրքերին, այլ՝ ողջ թուրք ազգին:

Անատարկելի փաստ է, որ հայոց Յեղասպանութեան եւ հրեական Հոլոքոստի միջեւ առկայ են բազմաթիւ նմանութիւններ, այդուհանդերձ, դրանցից խրաքանչիւրն ունի իր խրայատկութիւնները, որոնք էլ արգելում են հայ ժողովրդին, հետեւելով հրեաների օրինակին, միայն երիտթուրքերին ընդունել հայոց Յեղասպանութեան պատասխանատու եւ ոչ ողջ թուրք ազգին: Որո՞նք են հայոց Յեղասպանութեան այդ խրայատկութիւնները: Թուարկենք դրանցից ընդամենը մի քանիսը:

Ի տարբերութիւն հայոց Յեղասպանութեան, հրեական Հոլոքոստի պատճառներից մէկը նրանց ոչ արիական ազգ լինելու փաստն էր: Ըստ այս դատողութեան՝ ոչ արիական ազգերին յարկի է անբարոյական կենսակերպ, ցածր արժեքահամակարգ, քաղաքակրթութեանը անյարկի նորմեր եւ այլն: Աւելին, հրեաները Երուսաղոմ միջոցով նկատուել են պոտենցիալ մեծ վտանգ ֆինանսական եւ տնտեսական քնազատներում: Անժխտելի է նաեւ այն փաստը, թէ, իրօք, հրեական Հոլոքոստը իրականացուել է Գերմանիայի օրուայ պիւնտրական հրամանատարութեան կողմից եւ ոչ թէ ողջ օրուայ պիւնտրական հրամանատարութեան կողմից: Յաւելենք նաեւ, որ հրեական Հոլոքոստը տեղի չի գերմանացի ազգի կողմից: Յանդեռ հայոց Յեղասպանութիւնը ունեցել իրենց հայրենի հողում: Մինչդեռ հայոց Յեղասպանութիւնը իրականացուել է հայ ժողովրդի պատմական հայրենիքում՝ այն իրականացում, որտեղ ձեւաւորուել ու Կարգացել է հայ ազգը, որտեղ հայ հայրենիքում, որտեղ ստեղծել է համամարդկային արժէք ներկայացնող ժողովուրդը ստեղծել է համամարդկային արժէք ներկայացնող քաղաքակրթութիւն եւ ուրոյն մշակոյթ: Հայոց Յեղասպանութիւնը գաղափարափոստութեան արգասիք չէր, այլ պարզապէս Յեղասպանութիւնը իրագործելով թուրքը խեղդեց եւ վիժեցրեց մի հինաւոր ժողովրդի արդար իրաւունքը՝ իր իսկ հայրենիքում անկախ պետականութիւն ունենալու երապը: Հայոց Յեղասպանութիւնը իրականացուեց թուրք ազգի մի ստուար

պանգուածի մասնակցութեամբ եւ վարձու ու թուրքական կեղծ խառուումերին հաւատացած քուրդ ժողովրդի համագործակցութեամբ: Իսկ թուրքերի այն չնչին տոկոսը, որն անմիջական մասնակցութիւն չի ունեցել Յեղասպանութեան իրականացման գործում, ապա, նրանք անկասկած օգտուել են Յեղասպանութեան հետեւանքներից՝ բռնագրաւելով եւ տիրանալով հայ ժողովրդի ունեցուածքին, գոյքին ու հարստութեանը:

Նշենք նաեւ, որ ի տարբերութիւն հրէական Հոլոքոստի, հայոց Յեղասպանութիւնը դեռեւս չի ճանաչուել ու դատաւարուուել այն իրականացնողի կողմից: Աւելին, թուրքերը ոչ միայն ուրանում են հայոց Յեղասպանութիւնը, այլեւ անամօթաբար խեղաթիւրելով պատմական ճշմարտութիւնը աշխարհին ներկայանում են ոչ թէ իբրեւ գեղասպան սպգ, այլ հայերի կողմից գեղասպանութեան ենթարկուած ժողովուրդ, իբրեւ փոխ: Ուրացմանը համատեղ, գեղասպանութեանը յաջորդած 92 տարիների ընթացքում թուրքերը կանոնաւոր կերպով իրականացնում են հայկական մշակութային գեղասպանութիւն՝ ոչնչացնելով Թուրքիայում հայ ժողովրդի պատմութեանն ու կրօնին պատկանող հապարամեայ հետքերը, հայկական վանքերն ու եկեղեցիները, մշակութային կոթողները: Մակայն աւելի մոտահոգիչ է այն փաստը, որ այսօր էլ, իր փոփ վրայ յարձակուելու եւ յօշոտելու պատրաստ զիշատիչի պէս, Թուրքիան յարմար առիթի է սպասում իր «կիսատ թողած գործը» աւարտին հասցնելու համար: Ասումա՞ծիս ապացոյց կարող են լինել Յեղասպանութեանը յաջորդած տարիների ընթացքում Հայաստանի առաջին Հանրապետութիւնը գրաւելու եւ բնաջնջելու նպատակով դէպի մեր երկիր իրար յաջորդած թուրքական մի քանի փնտրուական արշաւանքները, երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ընթացքում Խորհրդային Հայաստանի սահմանի երկայնքով Հայաստանի բնաջնջման նպատակով կենտրոնացած թուրքական 13 դիւիզիաները, նոյն ժամանակաշրջանում Թուրքիայի Էրպրում նահանգում ձմրանը ճանապարհներ շինելու պատրուակով փնտրուագրուած ու ցրտից մահացած 37,000 պոլսահայերը, 1992-ին Հայաստանի արեւմտեան սահմանին կուտակուած եւ Հայաստանի վրայ յարձակման պատրաստ թուրքական զօրքերը ու բոլորովին վերջերս երիտասարդ թուրք սպայնաւորի դաւադիր գնդակից սպանուած Հրանտ Դինքը: Այս բոլորը փաստում են, որ մեր օրերի թուրքը ոչնչով չի տարբերում հարիւր տարի առաջուայ օսմանցուց, եւ քեմալիստական-հանրապետական Թուրքիան՝ Օսմանեան Թուրքիայից: Իսկ եթէ անմշան տարբերութիւններ էլ կան, ապա դրանք չեն վերաբերում հայոց հարցին: Մինչդեռ Գերմանիան ոչ միայն չի ուրանում հրէական Հոլոքոստը, այլ, դեռ 1952 թուականին, ընդունելով իր կատարած ոճիրը, ներողութիւն է խնդրել հրեայ ժողովրդից եւ վճարել արածի ծանր գինը:

Առ այս, հայ ժողովրդի համար անընդունելի է տարանջատել երիտթուրքերին ողջ թուրք ազգից, որքանով որ դա կը նպաստի նրանց ուրացման քաղաքականութեանը եւ նրանց կը հեռացնի իրենց կատարած գեղասպանութեան հաւաքական պատասխանատւութիւնից:

Ի դէպ, որոշ հրեայ պատմաբաններ ու գեղասպանագէտներ եւս սկսել են քննադատել նացիստներին ողջ գերմանացի ազգից տարանջատումը եւ ընդունում են թէ հրէական Հոլոքոստի պատասխանատւուն ողջ գերմանացի ազգն է: Նրանք, միաժամանակ, կոչ են անում իրենց կոլեգաներին՝ վերանայել այս հարցը եւ փոխել իրենց աւանդական դիրքորոշումը հարցի վերաբերեալ: